

„Народ“ излази свакога дана по подне.
Штампариа се налази у Франковој улици број 20.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Франковој бр. 20.
ПРИМЕРАК
Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Два добра разочарења

Ако ратна позорница у минулој години није много измењена, она је била са далеко више драмске радње него две раније. Развој је добио свој врхунац са две огромне сцене: револуција у Русији и улазак Америке у рат.

Било би готово излишно чинити преглед развића руске револуције, који је свима познат, да није потребно опоменути се и да није само тако могућно судити о садашњим догађајима, ако им загледамо у корен. Је ли било кога међу нама, који није био крајње уплашен на прве гласове о руској револуцији? Није ли сваки са најдубљом зебњом мислио и на будућност Русије и на исход рата? Зар се сви нисмо ужасавали перада, за које је изгледало, да ће уништити Русију?

Није тако било. За време од девет месеца Русија је, под највећим потресом, ипак значила старог савезника, па и снажног, као што смо је сви видели у последњој офанзиви. Г. Керенски, о чијој ће личној вредности и делању историја моћи боље да суди, успео је да непријатељу не да да триумфује још одмах девет тешких месеца за Немачку. Тај добитак у времену, нема никакве сумње, био је врло драгоцен за Савезнике. Они су за то време успели да толико оснаже друге своје фронтове, да обеснаже Немачку за ма какву дефинитивну акцију и да придобију Сједињене Државе за своју ствар.

наду код Немаца, у толико ће им теже разочарење донети. Јер је главна снага, која држи максималисте у идеологији, које се неће смећи одрећи а која се никада и ни најмањим делом неће моћи сложити са немачким намерама.

Слично повољно разочарење било је и са уласком Сједињених Држава у рат. Због огромне географске даљине а и не познавајући довољно данашња средства за производњу и транспорт, придавао се америчкој интервенцији више морално значај и залагала нада првенствено на њену финансијску и економску помоћ Савезницима. На де нас нису превариле похоти је била изобилна, какву само могу да доду баснословни извори земље суперлатива. Али се догодило још више, далеко више. Америка је за кратко време, исим путем, којим и Енглеска, створила моћну војску, за коју нам је нека изгледало да је никада нећемо дочекати, а која је данас у очи улази у ров. Велика резерва, о којој се једва могло сањати, већ је готова, опремљена и обучена. Америка је заменила ви Русију у војничком погледу, до дајући још овој сјајан практичан до и неизмерно богато.

Уз то је Америка унела у питање рата и мира поуздање непоколебљиви дух демократије и правичности. А то је велика, тупа нада за мале, кој су у праву, то је ада за Нову Годину. С америчком сарадњом у будућим разговорама о миру, сви смо чврсти да ће обзирати прво и народне независности бити јачи од свих разноликих изговор, који се истичу за одушеље и корист великих.

И наше су наду о ме највеће.

Свима Србима најсрдачније желимо Сретну Нову Годину.

борбе у току, свака армија, које због потрајалости и вара а које због непријатељске ватре, губи просечно за месец дана: пољских топова 870, тешких топова 585, укупно 1455. Од овог укупног броја увек је намењено 300 уништенних противничким бомбардовањем.

ЗВЕЗДИЦЕ

Два војника са фронта гледају грчко весеље о Новој Годни.
— Зато, Венизелос, шта му је то?
— Траже жито... Морони муку муче!
Гаргантуа

ЗАМЕРКЕ ПАПИ

Царих. — Аустријски лист „Освјетље Ру дназу“ пребаци је Папу, да је повремено неутралност Ватикана тиме што је у својој божићној посланици говорио о заузећу Јерусалима.

Исти лист каже, да Турци нису браћи и Јерусалим због своје вере, већ као савезнички блока централних сила у рату за одбрану својих држава. Сем тога на страни Турака борали су се и правоверни католици, артиљерија, које су са топовима послале централне силе.

Није никаква тајна — на ставља лист — да се на сјеверном фронту налазе нарочито аустријски топови, који су с Енглеска водили више тешких борба. Бенедикт XV, учинио је више него тешку повреду неутралности, редучићи се британској победи, чије су последне штетне католичкој цркви.

НЕСРЕЋНА ДРЖАВА

Рим. — »Наје Фраје Пресека не престаје да пише о чешко-словачкој војсци, која се створила у Француској. Она тврди, да акција ове војске неће бити пресудна кад би имала и сто хиљада војника, али она би могла нанети Аустрији материјалне штете у случају, ако Аустрија буде морала слати своје снаге и на западни фронт.

Исти лист затим белажу, да је морална штета, коју Аустрија трпи услед овог стварања чешке војске много тежа од ма које материјалне штете. Присуство чешко-словачке војске можда ће присилити монархију да не пошље на западни фронт, да се боре против својих савезника, оне чешко-словачке корпусе, који се још налазе у аустроугарској војсци, што би на сваки начин ометало Ау-

строугарској спремној распоред трупа.

Што се тиче чешких трупа које се боре на фронту Брента-Пјаве у аустроугарској војсци, чешко-словачки комитет у Риму изјављује да у аустроугарској војсци не постоји данас ни једне јединице састављене искључиво од самих Чеха, а готово такође ни једне, у којој би Чеси сачињавали већину.

У КЕПЕНИКУ

Женева. — Берлинер Тагеблат прича следећу ствар, која подсећа на чудну аферу »Кепеничког кнезана«:
Пошто карте за хлеб, које се деле берлинском становништву, иззивају много велику жељњу, то је општинска управа издејствовала да војници прате и штите кола са тартама од штампарии до каш сларије та деобу. Последњих дана, један подофицир заустави на углу једне улице таква једна кола пуна тарта а и нареди војницима да воде у дво-

ришге једне куће, кад су кола тамо стигла, подофицир је наредио да се истоваре, а затим да војници са празним колама иду на своје место. Кад су се војници вратили у двор и испричали шта су урадили тек тада се видело да су они били жртва дрске преваре. Само један подофицир, који је од свата војник имао на себи једну униформу, то је један гошати кесарин.

О НОВОЈ ГОДИНИ

Главномандујући Савезничке Источне Војске Начелник Штаба Врховне Команде српске армије.
Главномандујући Источне Војске упућује грађанима и војницима Савезничких Народа и њиховим шефовима своје најтеже жеље за Нову Годину. Нерозлучно јединство које их спаја плам који их прегрима и вера коју исповедају у коначни успех сачињавају најпоузданије јемство за победу која ће за навек остати међу њима неизгладиво братство по оружју.
Генерал ГИЈОМА

ПИСМА СА ФРОНТА

Друже Бошко,
Ја сам фата Богу зараво које и теби желим, да те ово моје писмо заведе и т. д.

Али ти већ знаш да је то само због цензуре, иначе ја сам боље твој. Са мном је саршено. Добро сам маларију и своје ти писмо пишем из болнице. Тако сам изјавио ослабио, да ме сад не би могао познати. У кратко ћу да ти опишем развој моје болести, и све шта се с мном догађало, док нисам дошло свд.
Тисе, друже, вероватно се ћаш, да наш добри пријатељ Венчћ слави Митроз дан. (Али кад си одет ти био тешко дана, па га се сећаш?) Ну тек по причању: (етићеш се). Дакле друг Венчћ, као сваки добар Србин, хтео је и ове године да обе лежи тај дан. Само што он то и јесте и није, али ми што смо га обдежали — мени — још се тога ају белге.

Обичај је почео у 11 сати. На столу, по српском обичају, био је: колач, свеће, жито, чаша вина, таван, босилјак, ама кажем ти све као код наших кућа у Србији, само што је фидело једно, друже. — Двојица. Због тога је Венчћ и био несесер тог дана, бени сам позвао. Па и поп Мика дошо.

Кад је било време, попу устале и с иде шајкачу (знаш, сад попови носе војну одежлу; кажу: нема ко га их кажњава, пошто су властике остале у Србији). За попом поустајамо и ми. Пошто мало очита и окаяи, поп узе колач и поче с домаћном да окреће, а мени нешто препуче у-

нутра, сећајући се своје славе како је то некада ишло.
Српски се сечењ и истаде честитање: »Да бог да и до год не, али год своје јуће! Па ога дај по једну, па још по једну, па још по једну, те богами по осам... Тај пушта колач, па нека највише и желим, јер ове држим да је ту павор моје болести.

Отпоче и ручак. Кекених ти само јела није ту било. Али мени се највише допао поварак и то ћуран отозго. Нма него само мизир. Ја ни мрднут диде. Неки одоше још, али ја ту, па кинт. Пазржах прве нападе десна добро, али кад пристигоше резерве, или како их ја назва »таласи«, ја падох до слећа. Спопаде ме некакав дици напад, и баци ме у занос тако јако, да ми се у једно време учини како цело друштво око мене заједно са столом оде у вис а ја потонух доле; они све више а ја све дубље, па и да пропднем и најзад ноге ме преврнуше, оклазнем се те пиднем и после ништа неспаиша је самоном било.

Кад ме већ напад попустио, а то је било сутра дан, ја сам се нашао под једним великим подским шатором. Сав сам био изломљен, тешке главе, а ноге као да нису мије. Погледах око себе, али све ми непознато. Пуно неких, као дрвета рекао би, а ја нима лже до десетак људи. Два војника истају по ономе шатору тамо тамо а мене да угуша неки нарчти мркс.
— Где сам ја ово, уписах једнога од она два војника?
— У другом завојашту, го-сјудине!

— А кад сам дошао овде?
— Довели су вас ноћас, висте били у великом заносу па не знате.

А, дикле, у заносу! И почех да се присећам шта је све то могло да се догоди самоном. Глава ми још тешка, а некакав лут и горак укус што ми се враћа из стомака, да ме удави. Осетих и жељ.

— Мил м те, војничке, дај ми чапу воде, рекох му.
— Не смем, господине, лекар је забранио да вам дајем воде, јер сте имали ватру 41 са 2.

— Ама само на дну чаше, изгорех.
— Ни капа, верујте, не смем.

Да ли се овај шали, помислих, јер ако доиста остане и даље овако упоран, ја ћу умрети. А и ситуација се одједном измени лекарским доласком. Ето ти та доктор право к мени.

— Како је новом болеснику, удата још с прата?

— Боље, сад им ватру 39 одговори војник.

— Покажите језик, обрати се мени!

Ја показах, а он у мило што не паде.

— А од кад имате ову грозницу?

— Од дане у исто доба, го-сподине докторе, одговорих ја ко из пушке, јер ако се сећаш, друже Бошко, овај павлак није ништа био лакши од овога садањег.

— Перводична, проговори доктор као за себе а мени се обрати: В с ћемо да евакуишемо, јер као што видите, овде немамо никакве удобности, а ти сте један од озбиљнијих болесника.

— А куда, молићу?

— Код Енглеза.

— Ја бих више волео, г. докторе, да се вратим у своју команду. (Зашт Бошко, због патарнице). — А, таман посла, о томе немојте ни мислити. Ва још не знате каква је то болест.

— А могу ли добити мало воде, упрех од жељи?

— Можете, зашто да не. И нареди те ми се донесе.

После пола сата ја сам, друже Бошко, био на путу за енглеску болницу, и право да ти кажем, већо сам да ми Енглези не пронађу бацил. Кад стигох тамо, а оно читаво варош од шатора. Мени одредише Бр. 10, а у њему остала свега два празна места. Ја изабра с краја. Један наш војник, родом Ужичанин, нађе ми се од некуд на руци, те се свукох и како легах, заспах.

Не знам колико сам спаво, али кад сам се пробудео; у шатору, Боже ме оврости, ко у цркви: ташина на нема.

На другом крају шатора једна сестра нешто гађаше, па кад примета да сам будан, ето ти је прва к мени, те ми измери ватру.
Мило постаја, а друга јед-

на донесе ми чаја. Кад мало, ето ти је и трећа. Носи неке слике, књиге и ваљан кофешта, па ми понуда. Ја увек, или кад ћеш да гледаш, кад ти само игра пред очима, а оне слике, мало мало, па се пратворе у хурана на подварку. Све ми пође вода на уста. Рекох сестри како ми се гади, и оставих лектуру. Тек по шатору настаде неко коментарче. Два коњаника која се разговараху са једном сестром, из места поскакаше у кревете и покрише се по глави, а мој комшија, који тек што беше сео на кревет, пртури се као да га капља удари, па пребаци прско себе покривач и исколача очи, рекох богами издану, па што могу сакнух:

— Помогајте људи, умре човек без спеше!

— Не дери се, бде, ето доктора, добади неко из средине и ја ућухат, па сад шта коме Бог да. Најзад болница и јесте за то.

Ето ти доктора... Енглеа... за њим сестра, а за сестром наш војник (доцније сам сазнао о њему, да је то тумач родом из Темшвара а био у Америци даје часове из српског језика нашем доктору сваког дана поред редовне кужности).

Ето их право к мени. Ја се стегох, па помислих: што ће да буде смеја, ако ли само осети баџил.

— Како сте? Поче прво доктор и сваже се према мени.
— Добро, одговорих ја.
— Маларија?
— А-а.
— Где боли?
— Глава и ноге.
— Покаште језик!
Ја показак а он, друже Бошко, чисто српски изовори:
— О јес.
За тим се окрете сестри и наприча јој пуно, што ми тумач преведе:
— Знате, касти, добћете један лек...

За мном је био на реду мој комшија што преврће очима. Из његових одговора закључио сам да пати од реуматизма.

Трећа један има катар, па не може ноћу да спава, већ само пре и после подне и то му, каже, ужасно досађује, и каквих ти ту још мученика није било.

По свршеној визити шатор оживе, и као оно кад се деца пуште из школе, тако се и он очисти за час. Једнина кафе, преписао доктор промена, другима шетњу, трешним чист ваздух и за какве ти лекарије не сазнадох тог дана. Мој комшија још лежи, али му му сад поглед млого светлији.

Један коса приђе ми и упита:

— Шта је вама преписао доктор?
— Незнам.
— Где вам је листа?
— Не знам ништа. Каква листа?
— Па листа што сваки болесник има... А, ево је! Разгледа и рече: Добро је, имате ватру 103 и преписао вам књиге. Сваки остаћете овде највише месец дана.
— Шта изволако, зар треба да се осмол новембра да не будем у својој команди?

— Најмање месец, ете што вам рекох!

— А од куда ви то знате?
— Па то се зна: петнајест дана кинин, десет промена и пет вода ми доби ми. ето месеца.

— Од кад сте ви овде?
— Иза већ двадесет и пет дана.

— То значи: још пет дана па у команду?

— А не! колико сутра добићу нов напад.

— Е, то је што друго. Па то значи још један месец овде?

— То се не зна. Можда ће ме свакувати за даље.

— Куда мислите?

— За шесту, а можда и за Африку.

— По богу, човече, зар смете на воду?

— Море у Аустралију!

— А ако сием питати из које сте команди?

— Из ровске батерије!...
Бард.

ФРАНЦУСКИ БУЏЕТ

Париз. — Први пут, од како је Француска у рату, пројекат годишњег буџета изнеће се пред парламент, по иницијативи, министра финансија Клоца. Оче-

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Лондон. — Један петроградски дописник описује прилике на рускоме фронту, који је он недавно посетио. Сви су га немачки војници питали: »Је ли истина да ће мир бити брзо закључен? — Ми смо већ сазвим уморни.«
Дописник је посетио око 20 немачких ровова и само у једном видео је једно парче хлеба.

Председник руске делегације у Брест-Литовском, Жофл, изјавио је, да Немачка живо жели да закључи мир са Русијом, јер више не може да рачуна на оне своје трупе, које су се до сада братимиле са Русима.

Петроград. — На конференцији езекутивног одбора Совјета са делегатима радника, војника и сељака, оштро је осуђен поступак Немачке, који неће да евакуише заузету Пољску, Литванију, Курланију, Ливонију и Естонију и тако да да могућност трм народима, да слободно о пределе своју судбину. Изјаве појединих привилеги саних личности и група из тих провинција које су се изјасниле у корист немачке тезе, немају никакве вредности.

Конференција објављује: »Да руска револуција остаје верна својој међународној политици, и да ће бранити права Пољске Курланије и Литваније да се слободно определе...«
Затим наставаља:

»Народи Немачке, Аустрије, Турске и Бугарске, знајте, да закључење демократског мира зависи од вас. Сви европски народи данас су уверени да сте ви ис-

видно не може бити говора о изradi потпуног буџета, већ ће се само саставити расходи који имају карактер сталности и према којима ће се предвидети нормални приходи.

Излажући мотиве, који га на то покрећу, министар финансија је изразио преглед француских финансија од почетка рата.

Тај је биланс познат. Кредити који су у почетку рата износили 12 и по милијарди, попели су се, годишње од прилике по десет милијарди, у 1917. години на 42 милијарде и 100 милиона.

Како ће се утврдити буџет за 1918? Г. Клоц предвиђа грађанске расходе на 7.808.801.839 франака а приходе највише 6.542 милиона, што би значило буџетски дефицит од 1.266 милиона.

Да бч помогао оваквој ситуацији министар предлаже ревизију неких пореза и стварање нових такса на исплате.

ирљени. Ви нећете дозволити, да немачки и аустријски империјалисте ратују против Русије, да би лишали слободе Пољску, Литванију, Курланију, Арменију...

Лондон. — Агенција Рајтер јављају из Петрограда: Дознаје се из максималистичког извора, да је у Петрограду одржан састајак централног одбора свих Совјета, на коме су присуствовали и представници са фронта, који су телеграфски позвани у Петроград.

Каменив је реферисао о стању преговора о миру.

Троцки је у име владе приказао у правој боји злонамерне немачке предлоге и изјавио, да радничка влада неће никад на њих пристати. »Ако немачка престане да пољски и литвански народ слободно управља својом судбином, ми ћемо знати заштити руску револуцију. Имамо начина да подмиримо све потребе руске војске.«

ЦИРИХ. — Председник извршног одбора чешке социјалистичко-националне странке позвао је председника Чешке Уније, да сазове што пре у Прагу конгрес свих чешких посланика у парламенту и у саборима Чешке, Шлеске и Моравске за одређивање гледишта према преговорима у Брест-Литовску и према Черниновој изјави у погледу права народа, да одлучују о својој судбини.

ЦИРИХ. — Међу руским делегатима у Брест Литовску има и једна жена — Г-ђа Бизенко.

Петроград. — Централни социјалистичко-револуционарни одбор са социјалистичко-револуционарним члановима Уставног одбора Скупштине публиковали су један оштар протест обзавшена Ав. селтијева и Гуфоског, представника револуционарних социјалиста у Скупштини.

Она су ухапшени, јер у једној вароши у унутрашњости нису хтели да припадну месни Совјет.

МАДРИД. — Краљ је потписао указ, којим се распушта шпанолски парламент и наређују нови избори за 4. фебруар, а сазив нове скупштине за 26. фебруар.

ПОРУКА РУСИМА

После дискусије, у којој су учествовали Жан Лонге, Браке и Лафон, Француска социјалистичка парламентарна група поверила је једном одбору од три члана (Мистрал, Муте и Ренодел) да редигује манифест социјалистима у Русији. Тај манифест је већ готов и објављен и његови су главни пасуси ово:

Није потребно да вас опомињемо са колико су одушевљења и са колико нада француски социјалисти поздравили још од првога часа руску револуцију.

Исто тако, од првога часа, и у парламенту и на свима нашим конгресима, ми нисмо престајали истицати нашу сагласност са општим формулама, усвојеним од нове Русије, о миру правичном, брзом и трајном.

Данас ми са огромним страхом видимо, где се појединци од вас ангажују у преговорима, који могу довести до засебног мира.

Таква одлука не само што би омогућила централним силама да припреме или да изведу један војнички триумф и да на крају, у име силе, диктирају своје услове; она би служила још, и већ служи намерама свих непријатеља демократије и социјализма целог света, допуштајући или да се позивају на руску револуцију као пример дезорганизације и деморализације.

У последњем ставу манифеста каже се:

»Одбацујући засебан мир, револуционарна

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

БЕРН. — Мађарски министар за исхрану поднео је оставку због сукоба између њега и аустријског министра за исхрану, у питању о снабдевању Аустрије из Мађарске.

ЛОНДОН. — Јављају из Амстердама: Положај фон

ЧЕШКА АКЦИЈА

Цирих. — Јављају из Беча: Савез чешких посланика позвао је председника парламента, да што пре сазове парламент, због преговора у Бресту — Литовску. Савез изјављује, да ће поднети интерпелацију о преговорима.

Јављају из Прага, да је распуштена чешка адвокатска комора с тога, што је изабрала за своје почасне чланове: Расина, Крамаржа, недавно суђеног директора Индустијске Банке, Птајска, прашког начелника Гроса, и што је у опште показивала велику политичку активност

Русија сачуваће своју срећу и одбиће да немачком империјализму преда демократију која се бори против њега; уједињујући све своје социјалистичке елементе, она ће учврстати своју организацију; стварајући републикански режим, са свима својим правилним постројењима, она ће учинити необоривом руску слободу и служиће напретку светског социјализма.

А ми, француски социјалисти, који смо се тежином догађаја и вешћу о нашој одговорности инспирисали за ове пријатељске изјаве можемо без устручавања рећи да и ми познајемо огромне наше задатке.

Француски социјалисти неће учинити ништа, што би могло да ослаби отпор француске војске и француског народа.

Овај апел потписали су сви чланови социјалистичке парламентарне групе, извимајући, разуме се, перорцију који су остали у освојеним покрајинама.

САОПТЕЊА

Према наређењу Министарства Србије господина Димитрија од 12. и АЕБр. 373, позивају се сви српски свештеници, ако они на појашту, тако и они који су по бедницама Солуну и околини, за 10. јануара идуће г. поднесу писак своју црква и манастира у сваке срезу односно цркву у Србији, са назначењем места у коме је, као и у којој епархији. Спашске у орнея року поднеће референту за црквене послове гди Министарству Војске

Килман постало је тежак због напада пангерманиста који његову политику називају издајничком. Маршал Лудендорф отворено напао фон Килмана због слаб енергичног држања у питању анексија на источном фронту. Лудендорф је збукао своју оставку

тек на Кајзерово наваљивање.

БЕРН. — Јављају из Беча: Цар Карло проучава пројекат Векерлов о стварању мађарске народне војске. Овај пројекат изазвао је огромно узбуђење код политичких странка у Аустроугарској.

БЕРН. — Штрасбургер Пост објављује једн апел леге за мар. У апелу се, у име 29.000 чланова, тражи одмах мар.

ПЕТРОГРАД. — Сматра се као вероватно да ће Лењина заменили Њуков, на месту председника владе.

ПЕТРОГРАД. — Троцки и руски делегати ишли су у Брест Литовск да убеди делегате Централних Сила, да треба пренети преговоре у Штокхолм. Руси су изјавили да је то премештање потребно, јер су делегати Централних Сила у немачком главном штабу под утицајем, непријатељски расположеним према Русима.

БЕРН. — Неки немачки политички кругови траже да место фон Килмана дође фон Билор.

ЛОНДОН. — »Морнинг Пост« сазнаје из Штокхолма, да је Русија решила да понова почне непријатељства. Совјети су издали наредбу генералисиму Кривенку да сазове општи ратни савет и да предузме мере у том смислу. — Према званичним вестима из Петрограда, тамо влада уверење да су преговори у Брест Литовску пропали. Главни чланови Совјета су се изјаснили за наставање рата.

РИМ. — »Идеа Национале« доноси изводе из баварских листова, у којима се тражи да се аустријски Тиrol присаједини Баварској. Аустријанци су врло узнемирени.

БЕРН. — Код берлинског становништва коњстатује се велико роптање против Кајзера.

ЛОНДОН. — »Дејли Мел« јавља из Женева: Нереди су избили у Берлину, Лајпцигу и Дрездену, због прекида преговора у Брест Литовску.

ЦИРИХ. — »Наје Фраје Пресе« била је забрањена што је једног дана донела чланак, у којем је указивала на опасност, да краљевина Пољска не ослаби Аустрију, и тражила да Галиција, ако се присаједини Пољској, буде зависна од монархије тако, да се не може више оцепити; то јест да унија Пољске са Аустроугарском буде реална и потпуна.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ 31 децембра слабија ватрена активност.